

วิธีการเลี้ยงไส้เดือนดิน-วิธีทำปุ๋ยมักมูลไส้เดือน

ตอนผู้เขียนเด็ก ๆ จำได้ว่าใช้ไส้เดือนมาเป็นเหยื่อล่อปลา จนโตมาถึงได้รู้ว่า เค้าได้นำเอาเจ้าไส้เดือนที่เราใช้เป็นเหยื่อตกปลามาทำเป็นปุ๋ยมักมูลไส้เดือนกัน การเลี้ยงไส้เดือน เพื่อทำเป็น “ปุ๋ยมักมูลไส้เดือน” วิธีการง่ายไม่ยุ่งยาก ประหยัดค่าใช้จ่ายในการทำไร่นาสวน แถมยังสามารถสร้างเป็นรายได้ ในการทำ ปุ๋ยมักมูลไส้เดือน จำหน่ายได้อีกด้วย บ้านน้อยดอกท้อคอม ได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการทำ ปุ๋ยมักมูลไส้เดือน มาเผยแพร่ ที่นี้

ไส้เดือนดิน หรือไส้เดือน นอกจากจะใช้เป็นเหยื่อล่อปลา ที่ทำกันมาตั้งแต่โบราณ จนถึงปัจจุบันก็ยังใช้กันอยู่ บางพื้นที่ แล้วยังเป็นสัตว์ประเภทที่ดีและสำคัญมากสำหรับระบบนิเวศต่อพืชแล้ว ยังสามารถเลี้ยงเพื่อ ทำเป็น ปุ๋ยมักมูลไส้เดือน ได้อีกด้วย ทำเป็นอาชีพสร้างรายได้เพื่อจำหน่าย หรือ ทำเพื่อใช้ในไร่นาสวนของท่านเองก็ได้

ไส้เดือนเป็นสัตว์ประเภทไม่มีกระดูกสันหลัง เป็นสัตว์ที่มีทั้งเพศผู้และเพศเมีย อยู่ในตัวเดียวกันหรือสัตว์สองเพศนั่นเอง ลักษณะของไส้เดือน ที่ใครก็รู้จักกันดีคือ มีลักษณะลำตัวยาว ๆ ลำตัวเป็นข้อหรือปล้อง ๆ มีสีดำบ้างสีแดงและสีม่วงบ้างแล้วแต่สายพันธุ์ ไส้เดือนดินพบอยู่ทั่วไป ใต้ดินที่ชื้นหรือตามซากพืช หรือใต้มูลสัตว์ต่าง ๆ

ปัจจุบันมีหลายหน่วยงาน หลายโครงการ ได้ทำการค้นคว้าและวิจัยเรื่อง ของไส้เดือน เพื่อนำมาทำให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้ให้เกษตรกร เพราะลักษณะพิเศษของไส้เดือน เป็นสัตว์ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ การขบไชใต้ดินของไส้เดือน ก็เหมือนกับการที่เราพรวนดิน พืชผักผลไม้ของเรานั้นเอง

การเลี้ยงไส้เดือนดิน มีหลายแบบหลายวิธี ใช้กะละมังกลม หรือ บ่อซีเมนต์หรือบ่อปูนกลม ก็ได้ แต่ทำแบบให้ ได้จำนวนและปริมาณเยอะก็นิยมเลี้ยงใส่บ่อซีเมนต์หรือบ่อกลมกันเป็นส่วนใหญ่ อุปกรณ์ก็ไม่ยุ่งยาก หาได้ง่ายและประหยัด

การเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อทำ ปุ๋ยมักมูลไส้เดือน ในบ่อซีเมนต์

วัสดุและอุปกรณ์ในการเลี้ยงไส้เดือนดิน

1. บ่อซีเมนต์กลม ที่มีความกว้างของบ่อ ประมาณ 80-100
2. มูลสัตว์หรือขี้วัวแห้ง 1 กระสอบ หรือ กระสอบครึ่ง ต่อหนึ่งบ่อ
3. ไส้เดือนดิน ประมาณ 2 กิโล ต่อ1บ่อ ไส้เดือนที่นิยมเลี้ยง คือพันธุ์แอฟริกา ลำตัวจะมีสีม่วง เพราะไส้เดือนพันธุ์พันธุ์แอฟริกา นั้นมีขี้ดีคือ ตัวอ้วนโต เคลื่อนไหวช้าและให้ปุ๋ยจำนวนมาก และยังขยายพันธุ์ได้เร็วอีกด้วย

วิธีการเลี้ยงไส้เดือนดินในบ่อซีเมนต์

- ใส่ขี้วัวลงไป ในบ่อซีเมนต์ 1 หรือ 1 กระสอบครึ่ง แล้วทำให้ขี้วัวเย็น หรือคลายความร้อน นั่นคือรดน้ำขี้วัว รดน้ำประมาณ 1-2 อาทิตย์ วิธีการรดง่าย ๆ ว่าขี้วัวเย็นพร้อมใช้หรือยัง ให้ใช้มือล้วงลงไป ในขี้วัว ถ้ามือเราเย็นก็หมายถึง ขี้วัวพร้อมใช้ทำปุ๋ยแล้ว แต่ถ้ามือที่ล้วงลงไป รู้สึกอุ่น ๆ ก็แสดงว่าขี้วัวยังไม่คลายความร้อน หรือยังเย็นไม่พอ ต้องรดน้ำเพิ่มให้กับขี้วัว จนเย็นได้ที่

- พอวัดได้ว่าขี้วัวเย็นได้ที่แล้ว ให้นำ ไส้เดือนดินพันธุ์แอฟริกา ใส่ลงไปบนขี้วัว ประมาณ 1-2 กิโลกรัม ใส่ลงไปโดยที่ไม่ต้องฝังตัวเค้าลงใต้ขี้วัว เพราะถ้าขี้วัวเย็นได้ที่ เค้าจะทำการขบไชลงใต้ขี้วัวเอง

- ให้ความชื้นโดยการรดน้ำ 3-4 วันครั้ง ประมาณ 1-2 เดือน ก็สามารถเก็บ ปุ๋ยมักมูลไส้เดือน ไปใช้กับพืช , ผักผลไม้ หรือจำหน่ายได้แล้วครับ

การเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อทำ ปุ๋ยหมักมูลไส้เดือน ในกะละมัง

1. กะละมังสีดำ ความกว้างประมาณ 1 ตอก (ใบละไม่เกิน 20 บาท)
2. ชีวหัวแห้ง เก็บเศษฟาง หรือวัสดุที่ปนมากับชีวหัวออกให้เหลือแต่ชีวหัวจริง ๆ
3. ไส้เดือนดินพันธุ์แอฟริกันที่ใช้เลี้ยงกันทั่วไป ประมาณ 3 ชีด
4. กากมะพร้าวสับ หรือใบไม้แห้ง (ใบมะขามเทศ, ใบกำมปู)

วิธีและขั้นตอนในการเลี้ยงก็ไม่แตกต่างกับการเลี้ยงในท่อซีเมนต์ แต่ลดปริมาณลง

- นำกะละมังไปเจาะรูโดยใช้สว่าน 2 หุน เจาะให้ทั่วกะละมัง เพื่อให้น้ำไหลผ่านออกได้สะดวก
- นำชีวหัวมาทำการรดน้ำ ให้ชีวหัวเปียก เพื่อล้างความร้อนของชีวหัวและแก๊สออกให้หมด รดน้ำชีวหัว ประมาณ 1-2 อาทิตย์ แล้วแต่ความร้อนของชีวหัว
- นำกากมะพร้าวสับมาผสม ประมาณ 30% ของชีวหัว 70 % นำมาผสมให้เข้ากัน มะพร้าวสับควรแช่น้ำก่อนเพื่อล้างยางของมะพร้าวออกไป ที่ผสมกากมะพร้าวผสม เพื่อช่วยในการเพิ่มความเย็นให้กับชีวหัว ผสมเข้ากันแล้วนำไปใส่ในกะละมัง ประมาณครึ่งกะละมัง
- ใส่ไส้เดือน 3 ชีด ลงบนชีวหัวผสมไว้ในกะละมัง แล้วนำไว้ในโรงเรือนที่เย็น โดยทำเป็นชั้นเล็ก หรือชั้นท่อพีวีซีก็ได้ ใส่เดือนชอบความชื้นและเย็น รดน้ำ ให้ความชื้นกับไส้เดือน 3-4 วันต่อครั้ง ประมาณ 1 ครั้งหรือ 2 เดือนเราก็จะได้ ปุ๋ยหมักมูลไส้เดือน เต็มกะละมัง สามารถนำไปใส่ พืช ผักผลไม้ หรือจำหน่ายได้แล้วครับ

หมายเหตุ : โรงเรือนที่เลี้ยงไส้เดือนดิน ต้องเป็นพื้นที่โล่ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงส่องบ้างแต่ไม่ให้ร้อนจัด

- สามารถให้อาหารเสริมได้ คือเศษผักที่เหลือใช้การทำครัว ให้หรือไม่ให้ก็ได้ เพราะไส้เดือนพันธุ์แอฟริกัน ชีวหัวเป็นอาหารหลักอยู่แล้ว
- เราสามารถแยกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ไส้เดือนไว้ได้ โดยการคัดเอาไส้เดือนที่ตัวโต ๆ ไว้

ไส้เดือนดินเป็นสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลัง ไม่ชอบความร้อน เพราะฉะนั้น มูลของไส้เดือนจึงเย็น สามารถนำไปรองหลุมที่เตรียมปลูกพืชผักผลไม้ได้เลย หรือใส่เป็นปุ๋ยแถมต้นไม้ที่กำลังเจริญเติบโตได้ดี

ผู้เขียนหวังว่าบทความนี้คงเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านได้ไม่มากนักน้อย บ้านน้อยดอกท้อ รวบรวมความรู้ด้านการเกษตรผสมผสาน เกษตรยั่งยืน การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ปุ๋ยชีวภาพ ไข่ไก่ บ้านน้อยดอกท้อ

ที่มา : <http://www.baannoi.com>

